

Ympäristöministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulain, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain ja luonnonsuojelulain mukaisista tietovarannoista

Ympäristöministeriö on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta ympäristönsuojelulain, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain ja luonnonsuojelulain mukaisista tietovarannoista. Sosiaali- ja terveysministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Ehdotettu voimassa olevan ympäristönsuojelulain 222 §:ssä tarkoitetun ympäristönsuojelun tietojärjestelmän korvaaminen erillisillä tietovarannoilla selkeyttää vastuita tietojen tallentamisesta tietovarantoihin ja oikeuksia saada tietoja tietovarannoista.

Hallituksen esitysluonnos on laaja ja huolellisesti laadittu kokonaisuus, mutta sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan siihen on jäänyt joitakin tarkennettavia kohtia:

1. Talousveden tuotantoketjun riskienhallinta

Vaikka hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, että vesihuoltolain (119/2001) ja terveydensuojelulainsäädännön nojalla tallennettaviin tietoihin liittyviä käytäntöjä tarkastellaan tarkemmin maa- ja metsätalousministeriössä aloitetussa lainsäädöshankkeessa vesitalouden tietovarannosta, olisi myös tässä hallituksen esityksessä välttämätöntä säätää ehdotetuista tietovarannoista luovutettavista tiedoista terveydensuojelulain (763/1994) 19 §:ssä tarkoitetun riskienhallinnan ja 19 a §:ssä tarkoitetun talousveden tuotantoketjun riskienhallintasuunnitelman kannalta.

Terveydensuojelulain 19 §:ssä säädetään, että talousvettä toimittavan laitoksen ja muun 18 ja 18 a §:ssä tarkoitetun toiminnanharjoittajan tai toimijan on kohdistettava riskienhallintaa talousveden valmistuksessa käytettävän raakaveden laatuun vaikuttaviin hydrologisiin ja hydrogeologisiin ominaisuuksiin ja ihmistoiminnasta johtuviin

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 23
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

vaikutuksiin, joista voi aiheutua vaaraa talousveden laadulle sekä koottava ja pidettävä ajan ta-salla näitä koskevia tietoja.

Terveystensuojelulain 19 a §:ssä säädetään talousvettä toimittavan laitoksen velvollisuudesta laatia ja pitää ajan tasalla talousveden tuotantoketjua koskeva riskienhallintasuunnitelma. Riskienhallintasuunnitelma tulee laatia yhteistyössä kunnan terveydensuojeluviranomaisen sekä muiden riskienhallinnan kannalta keskeisten viranomaisten ja sidosryhmien kanssa, jollei näiden osallistuminen suunnitelman laatimiseen ole ilmeisen tarpeetonta. Edellä mainituista muista keskeisistä viranomaisista säädetään vesihuoltolain 4 §:n 4 momentissa siten, että elinvoimakeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen osallistuvat tarvittaessa toimialoillaan terveydensuojelulaissa tarkoitettuun vedentuotantoketjun riskienhallintaan tarvittavien ympäristötietojen kokoamiseen sekä riskienhallinnan toimenpiteiden tunnistamiseen.

Riskienhallintasuunnitelmasuunnitelman laatimista varten tarvitaan tietoja ehdotetuista ympäristönsuojelun tietovarannosta (mm. ilmoitetut ja rekisteröidyt toiminnot, jotka voivat aiheuttaa riskin veden laadulle, sekä muuttujien seurantatulokset), vesienhoidon ja merenhoidon tietovarannosta (mm. pohjavesialueiden rajaukset, pohjaveden suojelusuunnitelma, veden laadun seurantatulokset) ja maaperän tilan tietovarannosta (pilaantuneet maat, jotka voivat vaikuttaa pohjaveden laatuun, ja pohjaveden puhdistamiseen liittyvät tiedot).

Hallituksen esityksessä olisi tarpeen varmistaa, että vesitaloustehtäviä hoitavalla elinvoimakseksella, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella ja kunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus saada maksutta salassa pidettäviä ja muita tietoja edellä mainituista tietovarannoista. Täten sosiaali- ja terveysministeriö esittää, että mainitut viranomaiset lisättäisiin ympäristönsuojelulain 201 l ja 201 m §:ään sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 28 j §:ään.

2. Juomavesidirektiivin nojalla raportoittavat tiedot

Hallituksen esityksessä todetaan vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 28 c §:n perusteluissa virheellisesti, että ”vesienhoidon ja merenhoidon tietovarantoa käytettäisiin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan vesihuoltolain (119/2001) 4 §:n 5 momentissa tarkoitettujen tietokokonaisuuksien tuottamisessa”. Vesihuoltolain kyseisessä kohdassa tarkoitetaan kuitenkin, joita kootaan edellä 1 kohdassa tarkoitettun terveydensuojelulain 19 a §:ssä säädetyn talousvettä toimittavan laitoksen riskienhallintasuunnitelman laatimiseen.

Juomavesidirektiivin nojalla EU:n toimielimille raportoittavista raakaveden tarkkailutuloksista säädetään vesihuoltolain 15 §:ssä, terveydensuojeluasetuksen (1280/1994) 10 c §:ssä ja talousveden tuotantoketjun riskienhallinnasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (7/2023).

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 28 c §:n perusteluissa todetaan myöskin virheellisesti, että Suomen ympäristökeskus luovuttaa tiedot Ruokavirastolle, jonka velvollisuus on raportoida tiedot EU:n toimielimille. Terveystensuojelulain 21 §:n nojalla tietokokonaisuuksien raportointi EU:n toimielimille kuuluu Terveysten ja hyvinvoinnin laitokselle.

Edellä esitetyn perusteella vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 28 c §:n perustelut pitäisi oikaista ja muuttaa 28 k §:n 1 momentin 8 kohdassa Terveysten ja hyvinvoinnin laitos Ruokaviraston sijaan tahoksi, jolla on oikeus saada tietoja vesienhoidon ja merenhoidon tietovarannosta.

3. Erinäisiä huomioita

Vesihuollon tietovarantoja koskevissa hallituksen esityksen luonnoksen kohdissa viitataan toistuvasti esityksen jaksoon 11.1. Tällä tarkoitettaneen jaksoa 8.1.

Sivulla 20 viitataan hallituksen esityksen luonnoksen kappaleeseen 12. Tällä tarkoitettaneen jaksoa 9.

Osastopäällikkö

Taneli Puumalainen

Neuvotteleva virkamies

Jarkko Rapala

VN/32927/2024-STM-46

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: